

Bijlage bij de biografie van David Pietersz. De Vries (1593-1655)

(<http://www.oudhoorn.nl/biografie/>)

Hieronder een passage betreffende de manier van leven van de Indianen (pp. 253-262 uit de herdruk van 1911 van 'Korte Historiael' - 1655 - David Pietersz de Vries)

Anno 1642

p. 253

In de marge: *Van wat aert ende conditie dese Natie van Mannen zijn, hoe sy gekleedt zijn, ende wat Overheden sy hebben.*

Alsoo ick verhaelt hebbe de manier van leven, ende haer gedoente vande Wilde aen het Fort Orangie, soo sal ick wat verhalen vande Natie ontrent het Fort Amsterdam, zijn als Hakinsack, Tapaense, ende Wickquas-geckse Wilde, ende dit ist inkomen vande Rivier een mijl, twee a drie, a vier onbegrepen (=rondom), en haer manier is van leven meest als die aen 't Fort Orangie, maer daer is kloecker Natie ende strijdbaerder Wilden, met namen de Maquas als voren verhaelt die d'andere meest onder Contributie houden, tot hier om laegh de Rivier by 't Fort Amsterdam toe. Dese Natie van Wilden hier beneden zijn oock redelijcke kloecke Mannen, swart van Hayr, met een lange lock die sy vlechten [ende] aen d'eene zijde van haer Hooft hangen, ende voor haer

254

Hooft 't Hayr gheschooren als een Hanekam, gelijk by de Figuer uytwijst, zijn quaedt van conditie, slachten de Italianen, zijn seer wraeckgierigh, ende haer Kleedinge is een Rock van Beevers-vellen om 't lijf, 's Winters het Bont binnen, Somers buyten, en hebben oock somtijds een Beeren-huyt ofte een Rock van Katte-lossen (=wilde kat), ofte Hesspanen (=waschbeer), dat een Gedierte is meest van ruygte als een Kattelosse, en is oock seer goet om eten, ick hebber diversse mael af gegeten en smaect seer malsem (=malsch) oock dragen sy Rocken van Callekoens-veederen die sy weten door malkander te vlechten, maer sedert dat onse Nederlandse Natie hier gehandelt heeft, soo verruylen sy haer Beevers voor Duffels-Laecken dat wy haer voor gheven, 'twelck sy bequamer vinden als haer Beevers, alsoo sy die beter houden voor de Regen, en nemen de lenghte van twee en een half Duffels, dat neghen en een half vierendeel breedt is; haer hoverdye is dat sy haer vreemt het Aensicht schilderen met Potloot, oft root, ofte swart, datser altemet uysien als een Nicker, dan zijnse stout, jae segghen datse Mannette zijn de Duyvel selver; haer Vrouwen zijn sommige seer wel-besneden van Tronie, fray lanck van Postuer, haer Hayr hangt los om 't Hooft, maer zijn seer vuyl en kladdigh, schilderen haer Aengesicht somtijds, ende somtijds een swarte-ringhe om haer Oogen verwen sy, en als sy haer van haer kladdigheidt reynigen willen, soo gaen sy op den herfst alst kout begint te worden, ende maecten by een ver afloopende Watertjen een Oventjen, dat soo groot is datter drie a vier Menschen in mogen leggen, dat maeckense eerst met tackjes van Boomen, ende dat bestrijcken sy dicht met Kley datter niet een roockjen uyt en mach, dat gemaect zijnde zoo halense een partij Klipsteen, brengen die daer by ende maken die heel heet in 't Vyer, ende leggen

dien alsdan inden Ovent diese gemaect hebben, ende wanneer haer dunckt die heet ghenoech te zijn, soo nemen syder die Steenen wederom uyt, ende gaender dan in legghen, Mannen en Vrouwen, Knechtken en Meyskens, ende komender dan soo sweetigh uyt dat elck Hayr een dropel sweet heeft, ende springhen dan soo sweetigh in 't koude Water, seggende dat het gezond is, maer ick lieter met die ghesontheydt begaen, ende als dan wassenser heel schoon, en zijn beter van bekoringe als voren. De jonghe Dochters, alsse duncken datse bequaem zijn te Mannen, 't welck sy haer

255

voorstaen laten alsse haer Maen-stonden krijghen, ofte soo haest als sy die krijghen soo gaen sy ende vermommen haer met dat Kleedt datse om haer lijf dragen, halen 't geheel over haer hoofd heen dat men pas haer oogen sien kan, loopen soo twee a drie Maenden heen en betreuen datse haer Maeghdelijcke-staet verlaten sullen moeten, maer laten daerom niet sich somtijds by nacht ofte ontijden wat Bontemps te spelen, ende die tijdt dan over zijnde werpen het Vermomdheydt wech, ende gaet en palleerter met een hopen Zeewan om 't lijf ende om 't hoofd, en om den hals, gaet dan ergens sitten geacompanieert met eenige Wildinnen, vertoonter dan op de koop datse op steeck staet, die best met haer vryen kan ende de meeste Zeewan geeft die gater mede deur, ende blijfter altemet maer een Maendt drie a vier by en dan weder een ander, somtijds een (maand) naer datse malkanderen ghesind zijn : sy zijn niet jalours, sy leenen haer Wijven wel eens aen een goet-vriendt, ende sy houden veel van 't samen-komsten, gogelen ende danssen seer, maer de Vrouwen moeten al 't werck doen als Ezels, waer sy trecken hebben altijd sack ende pack op haer rugh, en haer kleyn Kindt op een planckjen ghebonden alsser een hebben, dat haer mede beswaert.

In de marge: *Nu sullen wij verhalen vande Lijftochten van 't Landt ende andere dingen, die tot onderhoud van 'sMenschen leven dienen.*

De Provisie tot Lijf-tochten zijn veelderhand, en voor eerst Mayes (=mais) dat haer Koorn is, 't welck by ons Turckse Tarruwe ghenaemt is, welck sy in een holle Boom stampen als by de Figuer te sien staet, ende alsse reysen soo nemen sy een platte Steen ende kloppen't met een andere Steen daer op aenstucken, en alst dan gheklopt is soo hebben sy Korfjens die sy Notassen noemen, dewelcke van Spart (=een soort hennip) gemaect zijn gelijk de Vijge-korven afghemaect worden, dat weten sy soo bequaem te maecten dat haer dat tot een Zeef dient, en maecten aldus haer Meel, ende Meel zijnde soo maecten sy daer platte Koecken af, eens soo groot als hier te Lande een Oortjens-koeckjen is, en dat met Water gemenght, breedden dat dan inde Asse, windender eerst een Wingerts-blad ofte Mayes-blad om, laten dat dan soo inde Asse gaer braden, en is goet smakelijck Broodt. Oock gebruycken sy veel Turckse Boontjens van alderhande coleuren dewelcke sy planten manck (=tussen) haer Mayes ofte Turckse Tarruw by ons genaemt, en wanneer die een, twee, a drie voet boven d'Aerde gewossen is, ende de Mayes drie a vier voet

256

van den ander ghezayd werdt, om daer fraye doorganck te hebben om die van 't Onkruydt suyver te Wieden, soo steken sy de Turckse Boonen neffens de Mayes-struycken inde grondt, soo dat die Mayes-struycken dienen in plaets van Stocken tot de Turckse Boonen, die wy ín ons Vaderlandt gebruycken daer de Boonen by opwassen, also wassense hier in Nieuw-Nederland by de Mayes-struycken op met malkanderen, want dese Mayes-struycken wassen soo hoogh hier te Landt op als een Man opreycken kan en hoogher, naer dat de Grondt weeligh is. Oock wassen alhier veel Pompoenen, Water-lamoenen, ende Lamoenen; oock droogen sy Aeckers vande Boomen diese mede gbebruycken tot Kost; daer zijn oock Aerd-aeckers als hier te Lande, oock witte Aerd-aeckers, maer die zijn fenijnigh om te eten. Daer is eens een Metselaer vande Companie geweest dieder een at, maer stierf er af. Hier wassen oock Hase-nooten, Groote-Nooten in groote quantiteyt in 't wilde, Carstanes diese weten te drooghen om t'eten, druyven in groote abondatie in 't wilde diese mede gbebruycken; maer onse Nederlanders zayen hier goede Tarruw, Rogge, Gerst, Haver, en Erten, ende konnen oock goet Bier brouwen alsoo wel als in ons Vaderlandt, want hier wast goede Hop in 't wilde, soo datmenser genoegb teelen kan die daer sijn werck af maeckt, want alhier alles wassen kan dat in Hollandt, Engelandt, Vranckrijck wast, ende hier en schorten anders niet als Menschen om te arbeyden, ende is een playsierigh ende aentreckend Landt, dat het maer van onse Natie hart bewoont wierde. Hier zijn oock Mispelen in 't wilde, die wassen dan verkeert by datse in ons Landt doen, alsoe in Hollandt met het open en het breets boven wassen, soo wassen sy hier met het scharps boven verkeert als in Hollandt. Hier zijn oock Moerbesien-boomen, soo datse hier oock Zijde-wormen soude konnen aenteelen en goede Zijde soude konnen gemaectwerden; hier wast oock goede Hennip ende Vlas, dan de Wilden gebruycken een soort van Hennip, die sy weten toe te maecken die veel stercker als d'onse is, daer sy alle tot haer nootdruft weten af te maecken, als Notassen dat haer Sacken zijn, daerse alle dingen in dragen 't geen sy te doen hebben, ende maeckender oock Linnen af. Haer Mayes ende Turksche Boonen cultiveeren sy in 't leste van September en October, ende als syse opgepluckt hebben en de Granen daer uyt gedaen hebben, soo begraven syse in Kuylen daerse eerst met Matten bekleedt hebben, ende houdender soo veel uyt als sy voorde Winter van doen hebben endc gaender medejagen. Dese Mayes hebbense in April ghezayd ende in Mayus.

257

In de marge: *Van het wilde Gedierte ofte Vee dat hier valt, hoe sy die Jagen en Vangen.*

Hier zijn groote quantiteyten van Harten en Hinnen (=hinden), dewelcke de Wilden schieten met haer Pijlen ende Bogen, ofte maecken een generael Jacht, gaen met een hondert, ofte minder, ofte meerder ter jacht, ende gaen een hondert treden min ofte meer van den anderen staen, en hebbe platte Schinckels in de hand daerse op kloppen met een Stockjen, ende jaghen alsoo het Wildt soo voor haer heen naer de Rivier toe, en de Rivier naderende soo sluyten sy naer den anderen toe, wat daer van tusschen beyde is moet op de genade van haer Pijlen ende Bogen ofte de Rivier kiezen, en daer in swemmende leggen de Wilden met haer Canos, alwaer sy Stricken in hebben en smijten die de Harten om den hals ende treckensc toe, soo leggen datelijck ende drijven die Harten met de romp

boven, door dien datse haer aem niet halen en kunnen. Ende om` de Noord jaghense in een Fuyck die sy macken van Pallisades, dat gheklooft Hout is van Boomen, die dicht aen den andere geset van acht a negen voeten hoogh, ende aen elcken zijde ontrent veerthien a vijftien-hondert treden lanck, ende loopt al Fuycks-gewijs in gelijk sich by de Figuer verthoont, ende is aen 't inkomen ontrent een a twee-duysent treden breed, ende wanneer het Wildt binnen de Pallisaden is soo beginnen sy in malkanderen te sluyten, ende vervolgen dat Wildt met sulcken furie, alsoo sy 't voor haer nobelste Jacht houden de Harte-jacht, ende in 't eynde vande Fuyck werdt hy soo nau, dat het daer maer vijf voet breed wordt gelijk een groote Deur, dat is dan met Tacken van Boomen ghedeckt daer dan de Harten ofte Wildt in-loopen, alsoose vande Wilden hart vervolght worden, dewelcke een geluyd maecken ofte het Wolven waren, daer veel Harten door verslonden werden ende groote vrees voor hebben, dat haer met gbeweld in 't nau vande Fuyck doet loopen, daerse de Wilden furieusselijck met Pijl en Boge in vervolghen, ende en kunnen nergens wijcken, en sy als dan heel licht worden gevangen, ende vangender oock met Stricken als by de Figuer te sien is; hier vallen oock Heel-landen (=elanden), maer die houden meest in 't Gebergte ; daer zijn oock Hasen in dit Quartier, dan zijn niet grooter als een Conijn in Hollandt is, en maeckender Steen-hasen af die een kender van Hasen is; hier zijn oock Vossen in abundantie, Wolven by menigten, Kattelossen, Inckhoorns (=eekhoorns) die pick swart zijn, ende oock grauwen; daer zijn vliegende Inckhoorns, Beevers in

258

groote abundantie, Mincken, Otters, Bonsems (=bunsings), Beeren, ende veelderhande Bond dat ick niet noemen en kan ofte bedencken, ende de Harte-vellen weten de Wilden te bereyden, datse daer Koussen en Schoenen op haer manier afmaecken alst tegens de Winter gaet.

In de marge: *Van 't Gevogeld dat alhier in 't inkomen vande Rivier sich onthoud ende achter Col (=Newark Bay)*

Voorts zijn alhier groote quantiteyt van Ganssen van twee soorten, die sich alhier by duysende onthouden by de Winter, daer schoone jacht op valt met het Roer, d'een soort grauwe Ganssen, viusseh dewelck vijftien a seshien pond yder een weeght, ende noch een soort diese Witkoppen heeten, wegen maer ses a seven pond, die zijn oock groote quantiteyt en wel smaken, ende vlieghen by duysende; hier zijn oock groote quantiteyt van Rotganssen, die by de Strand houden in 't Soute-water, grootequantiteyt van Mieuwen, Ster-vogeltjes, Snippen, Wulpen, ende veelderhande meer die op 't Strand houden diens ick niet noemen en kan, maer de Ganssen ende Rotganssen komen alhier in September, ende vertrecken in April weder wech: veel Wilden segghen datse naer de Rivier van Canada gaen, datse daer broyen haer longhen, want de Visschers die nae Terneuf (=Newfoundland) zeylen vindense daer in groote quantiteyt Somerdaegs alsse daer Visschen; in 't Varsch-water hebje oock veel Swanen; Land-vogels zijnder oock een groote quantiteyt, als Callekoenen in't wilde, die dertigh, a ses-en-dertigh, a veertigh pond kunnen wegen, die daer in 't wilde mede vliegen, want kunnen een duysent treden a twee vliegen ende dan vallense neer, en zijn loof ghevlogen dat de Wilden haer dan met de handt grijpen, somtijds vangense dat syse met Pijl ende Boghe schieten; hier

zijn oock veel Patrijzen maer vallen kleyntjes; hier vallen oock Koer-hoenders die soo groot zijn als een jarige Hoen, ende zijn van Veeren als een Patrijs; Reyghers witte ende grauwen zijnder in abundantie, ende hier en manckeert niet als goede Wild-schutten met Kruydt ende Loot; Tortelduyven inde tijdt van 't jaer die in 't wilde vlieghen zijnder soo dick, dat daer sy vlieghen nau de Lucht bekennen können; Kranen witten ende grauwen; dan valter een soort van swarte Vogels, de groote van Spreeuwen ofte Lijsters in ons Landt ghenoomt, ende dese soort van Vogels komt uyt als haer Koorn rijp is op den Herfst, 't welck sy Mayes noemen, ende gheven dese Vogels oock de naem van Mayes-dieven, om datse dan by duysende in haer Koorn vallen ende doen haer

259

groote schade dan: ende ick hebbe gesien by 't Fort Amsterdam voorby de Commandeurs Boomgaert, dat een van onse Nederlanders met een schoot vier-en-tachtigh van die Vogels doot schoot in een schoot, en zijn seer goet van smaeck ghelijck de Lijsters in 't Vaderlandt zijn; diverse-malen hebbe ick oock ghesien dertigh a vier-en-dertigh Duyven met een schoot schieten, maer zijn niet grooter als Tortelduyven, gelijcken heel van lijf als de Tortelduyven in ons Vaderlandt, dan zijn langer van Staert.

In de marge: *Van de soorte van Vis die hier in Zee houd ende in 't inkomen vande Rivier, tot in 't bracke en versse Water.*

Alhier valt tot 's Menschen nootdruft diversche soorten van fraye Vis aende Zee-kust, gelijk in Hollandt valt, als Cabbeljauw 'sWinters doet, Schellevis, Schollen, Botten, Harinck, Tonghen, ende veel meerderhande dien ick niet noemen en kan; daer valt een soort van Vis die by onse Natie Twaelf (=gestreepte zeebaars) ghenaemt wordt, heeft Schobben gelijcke Salm, dan daer loopen aen yder zijde ses swarte streken over, dat ick achte datse daarom Twaelften heten, is de groote van center-Cabbeljauw, seer lekker ofte goet van smaeck om t'eten, ende het hoofd daer af is het beste, alsoo 't vol breyn is ghelijck ofte van een Lams-hoofd waer: dese soort van Vis komt in 't Voorjaer uytter Zee inde Rivier soo in 't leest van Maert, April, ende continuweert tot het laetste van May, word als dan by groote quantiteyt gevangen ende gedrooght by de Wilden : want in dese tijdt zijn de Wildinnen doende om haer Mayes inde Grondt te zayen en 't Landt te bearbeyden, ende dan gaen haer Mannen uyt visschen om haer Vrouwen wat te koesteren met haer vanghst, en vangense somtijdts met Zeeghens die tseventigh a tachtigh vaders lanck zijn, die sy selver breyden, ende in plaets van Loot hangender Steenen aen, en in stede van wyder Korcken aen doen daerse op drijven, soo hebbenser Stockjens aen de lengte van een Ellen, zijn rond, aen het eynde scherp, ende voor op de Kuyl hebbense een Figuer van Hout gemaect dat naer een Duyvel ghelijckt, en als de Vis in 't Net swemt en aen die Kuyl komt, soo begint dat Figuer te moeveeren en te verroeren, dan beginnense te roepen en te krijten datter Mannetoe veel Vis verleent, dat is de Duyvel, ende vangen groote quantiteyt van dese Vis; oock vanghense dese soort van Vis met Set-netjens die ses a seven vaem lanck zijn, met enckelde Masse ghebrayt gelijk een Haringh-Net, setten die aen Stockjens inde Rivier een en een half vaem diep het Net, daer vanghense oock veel van dese Vis mede, daer valt oock een

soorteringh van Vis aende Zee-kant, de

260

welcke by de onse wordt gheuoemt Derthien (=de lipvisch), door dien hy grooter is als de soorteringe vande Twaelf, dan de Derthien valt geelder van Schobben gelijk de Kerper doet, daer hy niet qualijck van fatsoen naer ghelijckt, dan heeft de groote van een Cabbeljauw; hier komt oock Harinck inde Rivier; daer valt oock cen soorteringhe van Vis dewelcke oock aen Strand werdt gevanghen, die by d'onse werdt gheuoemt Steen-brasems, ende by d'Engelse Schip-heet (=Sheep's head), dat is te seggen Schape-hoofd, om dies willen dat de mondt vande Vis vol Tanden staet, onder ende boven, ghelijck een Schaeps-hoofd doet; hier valt oock veel Steur in 't bracke Water, alsoo wel als boven in 't versse Water doet aen het Fort Orangie ; hier is oock veelderhande Vis die in ons Vaderlandt niet en is, soo dat ickse altermael niet noemen en kan; in 't versse Water is Snoeck, Baers, Voorn, en Truytes ; hier vallen oock schoone Oesters kleyn ende groot in groote quantiteyten. Somerdaeghs komen alhier op de vlacke Stranden schoone Krabben, seer goet van smaeck, haer Scharen zijn van couleur als onse Prince-vlagge, zijn Orangie, blanck en blau, soo dat de Krabben genoegh verthoonen dat wy behooren dat Land te peupeleren ende ons toekomt.

In de marge: *Op wat manier sy haer Dooden begraven*

Sy maecken een groote Kuyl, die sy ten halven met Tacken van binnen doen daer de Doodt op leght, om dat hy geen Aerde raecken en sal, ende dat weten sy dan boven over met Kley te bestrijcken in 't ronde, seven a acht voeten hoogh Suycker-broods gewijs het fatsoen van 't Graf, ende daer Pallisaden rondom gemaect, daer ick menighmael ghesien hebbe dat de Vrouw van de Overleden rontom dat Graf alle dagen quam weenen ende schreyen, met een uytghestreckt lijf aen kruypen, ende was seer droevig over 't sterven van haer Man, en dit doen haer oudste Vrouwen daerse Kinderen by gheeteelt hebben, ende hebbense noch een jonge Vrouw die maeckt daer niet veel wercks af, die siet wederom een ander te krijgen; houden een party haer Dooden in huys (**Noot:** Dit beteekent niet: „They give a party when any one is dead in the house”, zooals deze plaats bij Franklin Jameson, *Narratives of New Neherland* vertaald is, maar: sommigen houden hun dooden in huis (om later de beenderen te begraven, op de wijze die vervolgens verhaald wordt). Ick hebbe gesien om de Noord dat groote menigthe van Wilden vergaerden, ende hadden het Gebeente van haer Voor-ouders vergadert, ende brachten dat by den anderen, schoon-ghemaect en aen bondeltjes gebonden, ende groeven een vierkante Kuyl de groote vande lengte vande

261

Persoon, daer-en-boven stellen vier Pijlaren dat met Basten van Boomen gedeckt, als hier by de Figuer is te sien, ende ordonneeren een tijdt datse dat sullen begraven, daer alle de Vrienden een groote vergaderinge sullen houden, alwaer sy oock goede Provisie van Kost ofte Vivres sullen brenghen, naer dat dien van haer Dorp gheordonneert sullen hebben, om een goet Festin te maecken en vrolijck te zijn, ende te danssen, waer van haer Feest wel thien dagen duert, ende ondertusschen

komen van andere Natie die haer Vrienden zijn van alle kanten, om te sien dese Feest houden ende haer Sermonien die sy doen, die van groote kosten zijn onder haer: nu onder decksel van dese Ceremonien, ende danssen, ende Feesten houden, ende vergaderinge ghemaect, soo beginnen sy weder een nieuwe vriendschap met haer naer Bueren te contracteeren, ende onder haer seggende dat het Gebeente van haer Ouders ende Vrienden, als in bondeltjcs by den anderen zijn, 't welck tot een Figuer dient, dat alsoo haer Gebeente by een is ende vereenigt in die selvige plaets, en dat alsoo geduerigh haer leven ende behooren alsoo vereenight te zijn in vriendschap en eendracht als Ouders ende Vrienden, sonder sich van den anderen te mogen separeeren, gelijk dat Gebeente van d'een en d'ander Vrienden ende Ouders soo onder malkanderen vermenght, waer over een onder haer allen als haer Oversten ofte haer Duyvel Jager, veel descoursen maect over dat Gebeente: alsse soo vereenight blijven soo en hebben haer Vyanden geen macht over haer, ende begraven als dan het Ghebeente met een partije Zeewan in 't Graf, oock Bijlen*), Keetels, Messen, Papier, Lemmede, ende andere snuystering, dat by haer in grooter waardije is, ende bedecken 't als dan altemael met Aerde, met Pallisaden rondom als voren verhaelt is, ende dit is de manier 't welck op de Kust gebruyckt werdt tot haer Dooden. De grootste sermonie diese hebben onder haer, is datse ghelooven de onsterffelijckheydt der Zielen by eenige, sommige zijnder van in twijffelinghe, ende nochtans en zij nser niet verde af, seggende alssy sterven, datse in een plaets gaen daerse singen gelijk de Ravens, maer die sanck is heel different van den Engelen sanck.

In de marge: *Hoe dat de Wilden om den Noord haer Wapenen alsse ten Oorloge gaen.*

Doens ick om den Noord waer sach ick Wilden dien naer de Krijgh Hqe dal de gongen, waren ghewapend als dese Figuer uytwijst, haer Wapens waren Pijl en Boge, in maniere als hier afteyckeninge staet, dien sy

262

dagelijcks dragen, ende elck een Rondas inde handt, dat soo dick van Leer was al oft een Buffel gheweest waer, en ick achte dat het van een Elandshuyt was alsoo die daer veel zijn: ende als sy 's Winters willen reysen datter Sneer in 't Landt is, soo binden sy twee dinghen onder haer voeten, dat ghelijck een Ríneket is daermen inde Kaets-baen de Ballen mede slaet, dat verhoeter om in 't Sneer te sincken, gelijk by dese Figuer siet die met sijn Vrouw gaet.

In de marge: *Dit is haer vertooninge als sy Dansen en Feest houden.*

Als sy Danssen twee en twee bezijden malkanderen, 't welck ick om de Noord gesien hebbe, alsoo Danssen sy twee, a drie, a vier paer, ende het voorste paer dragen een Schilpade inde handt, alsoo die Natie seght van een Schilpade gegeneert waeren, daer ick om lachten. Doen vraegden sy my waer onse eerste Vader van gekomen waer? ick seyde dat hy Adam heeten ende was van Aerde gemaect: sy seyde dat ick geck was, dat hy van een dinck gemaect was dat geen leven en hadde; ik sprack tegens haer dat het vol levens waer, want het gaf alle Vruchten daer sy af leven moesten;

dan gaven my tot antwoord dat deden de Son, datse mede voor een Godt hielden, want hij trock
Somers alle bladen uyt de Bomen ende alle Vruchten uyt het Aerdrijck.